

JUDr. Alena SCHILLEROVÁ, Ph.D.
místopředsedkyně vlády a ministryně financí

PID: MFCRAXGHWL

Č. j.: MF-14232/2020/9001-2

Počet listů: 5

Praha 19. května 2020

Vážený pane předsedo Lukle, vážený pane předsedo Polčáku,

obracím se na Vás tímto otevřeným dopisem v reakci na výzvy, které v těchto dnech rozesíláte zástupcům samospráv, senátorům, poslancům a členům vlády. Mohu Vás ujistit, že finanční kondice obcí, měst a krajů a udržení lokálně financovaných investic mi neleží na srdci o nic méně než Vám. Jsou to právě opatření vlády na podporu ekonomiky a podnikání v naší zemi a nové dotační programy, díky kterým **udržíme finanční kondici samospráv** navzdory současné krizi na výborné úrovni.

Jsem si naprosto vědoma dosavadní nezastupitelné role municipalit a krajů při řešení situace, která nemá v novodobé historii naší země obdoby. Tak jako centrální vláda operativně přistoupila k řadě opatření, aby ochránila zdraví všech občanů a omezila šíření pandemie i samosprávy přispěly úctyhodným dílem k tomu, že se podařilo šíření nákazy dostat pod kontrolu.

Státní rozpočet nese bez váhání na svých bedrech bezprecedentní nároky na sociální systém v důsledku růstu nezaměstnanosti a zároveň na záchranné programy k udržení práce, na přímou pomoc v podobě ošetřovného, odpuštění pojistného, nebo výdaje na opatření k zajištění zdraví a bezpečnosti nemluvě. Současně státní rozpočet zajistil ochranné pomůcky pro samosprávy, poskytl prostředky na odměny nejen v sociálních službách, ale i v záchranných službách jednotlivých krajů, což představuje náklad cca 8 mld. Kč.

Dále byl schválen program kompenzační bonus pro OSVČ a společníky malých s.r.o. Ukazuje se, že z Vašeho pohledu se právě tento jev jako problematický. Původně se tento kompenzační bonus 500 Kč na den vztahoval na období od 12. března do 30. dubna 2020, poté byl v návaznosti na postupné rozvolňování omezujících opatření prodloužen do 8. června. **Od samého počátku byl koncipován jako vratka daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, která patří mezi sdílené daně.**

A všem zákonodárcům bylo známo, že se na dopadech vyplácení bonusu budou podílet jak státní rozpočet, tak i rozpočty krajů a obcí.

Náklady obcí a krajů na vyplácení programu „Pětadvacítká“ odpovídají jejich podílu na výnosu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, tedy 23,58 % v případě obcí a 8,92 % v případě krajů. Z každých vyplacených 100 Kč se tedy na kompenzačním bonusu podílí stát částkou 68 Kč, obce a kraje částkou ve výši cca 32 Kč. **Je to na vlas stejný klíč, podle kterého se obcím a krajům přerozdělují prostředky ze sdílených daní v době růstu inkasa daní.** Díky tomu, že je tento příspěvek vyplácen jako daňový bonus, na něj podnikatelé dosáhnou rychle a bez zbytečných průtahů. Finanční správa vyřizuje žádosti o jeho vyplacení prakticky obratem a dosud už podnikatelům vyplatila přes 13 mld. Kč. To z „Pětadvacítky“ dělá vůbec nejlépe a nejrychleji fungující program přímé podpory pro podnikatele.

Mnozí živnostníci ale na podporu v rámci programu „Pětadvacítká“ nedosáhnou, protože zvolili pro své podnikání formu s.r.o. Proto i pro ně Ministerstvo financí připravilo přímou finanční podporu. Stejně jako v případě „Pětadvacítky“ jde o příspěvek 500 Kč na den po dobu od 12. března do 8. června. A i v tomto případě je příspěvek koncipován jako vratka daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, na níž se dle již zmíněného klíče podílejí také obce a kraje

Proto pro mě bylo velkým překvapením, když právě z tohoto důvodu Senát vrátil návrh kompenzačního bonusu zpět do Poslanecké sněmovny. Jak jsem již uvedla v úvodu dopisu, stejným způsobem byl nastaven program „Pětadvacítká“ pro OSVČ. Nejde tedy o žádnou novinku.

Finanční správa byla připravena vyplácet kompenzační bonus pro malé s.r.o. už minulý pátek, místo toho se ale tato pomoc oddálí zhruba o 4 týdny. A to v době, kdy tato skupina podnikatelů je prakticky jednou z posledních, která si dosud na cílenou pomoc od státu nesáhla. Přitom pomoc je důležitá tehdy, když přijde včas.

Takové zdržení vůči našim podnikatelům považuji za neobhajitelné. Zejména v této době platí, že stát a samosprávy tvoří jeden celek veřejných financí.

Dovolte mi také vyjádřit názor, že odmítat kompenzační bonus pro malé s.r.o. jen kvůli dopadům na příjmy samospráv z daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti je krátkozraká politika. Bonus má totiž nejen zamezit ekonomickým ztrátám v důsledku pandemie, ale i podpořit ekonomickou aktivitu a spotřebu. Z toho přitom budou těžit právě obecní a krajské rozpočty. **Díky bonusu totiž bude pokles jejich příjmů ze sdílených daní menší, než kdyby k zavedení kompenzačního bonusu nedošlo.**

Kompenzační bonus přitom znamená přínos pro rozpočty samospráv i z dlouhodobého hlediska. Podnikatelé díky němu budou moci překlenout současnou složitou situaci, budou v podnikání moci dál pokračovat a dál přispívat do veřejných

rozpočtů. Podnikatelé, kterým bude přímá finanční podpora přiznána, začnou finanční prostředky utrácet. Na jedné straně tedy sice dočasně poklesnou příjmy samospráv z daní z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, ale tento výpadek se jim zároveň bude ihned kompenzovat v podobě vyšších příjmů na dani z přidané hodnoty, která také patří mezi sdílené daně a je tedy i příjmem rozpočtů obcí a krajů, případně na dani z příjmů právnických osob.

Díky kompenzačním bonusům (39,5 mld. Kč) a zrušení daně z nabytí nemovitých věcí (příjem pouze státního rozpočtu ve výši 10,6 mld. Kč) zůstane ekonomickým subjektům o 50,1 mld. Kč více. To při konzervativním multiplikátoru spotřeby představuje vyšší inkaso DPH o 11,5 mld. Kč, tedy **dodatečný přínos pro obce ve výši 2,9 mld. Kč, pro kraje pak 1 mld. Kč**. Také o tyto částky je tedy možné kalkulované dopady na místní rozpočty snížit. Dopad kompenzačních bonusů na obce je tak - 6,4 mld. Kč, na kraje - 2,3 mld. Kč.

Skutečné fiskální dopady kompenzačního bonusu, zpřesněné na základě výsledků čerpání první vlny, jsou následující:

	celkem	SR	MR	
			Obce	kraje
kompenzační bonus 1. Období	-13,8	-9,1	-3,5	-1,2
kompenzační bonus 2. Období	-10,7	-7	-2,7	-1
kompenzační bonus pro s.r.o.	-15	-10	-3,7	-1,3
Celkem (bez zahrnutí multiplikátoru)	-39,5	-26,1	-9,9	-3,5
Celkem (po zahrnutí multiplikátoru)			-6,4	-2,3

Je potřeba jasně říci, že odhad poklesu příjmů obcí ze sdílených daní, který v těchto dnech prezentuje Sdružení místních samospráv, je příliš pesimistický a není podložen žádnými solidními makroekonomickými daty. **Aktuální daňová predikce Ministerstva financí k 7. květnu 2020, počítá s meziročním poklesem daňových příjmů obcí mnohem nižším, a to cca o 11 %, u krajů cca o 12,6 %. Tato predikce přitom zohledňuje i dopady obou kompenzačních bonusů.**

Obavy o investiční projekty obcí tak nejsou vůbec na místě. I letos budou mít územní samosprávy na své investice dostatek prostředků. A i když jsme připravili Liberační balíčky s celou řadou daňových úlev, u daně z nemovitých věcí, která tvoří ze 100 % příjem územních samospráv, nedošlo k žádné její změně a právě s ohledem na rozpočty samospráv nedošlo ani k jejímu odložení.

Hospodaření územních samospráv je přitom po letech bezprecedentního růstu daňových příjmů ve výborné kondici. Jak víte, za posledních 5 let vzrostly daňové příjmy obcí o 75 mld. Kč, což je nárůst o 44 %. Krajům pak daňové příjmy vzrostly za stejné období 25,7 mld. Kč, tedy o 52 %. K tomuto nárůstu přitom došlo i díky tomu, že mezi lety 2016-18 bylo celkově třikrát změněno rozpočtové určení daní ve prospěch obcí a krajů, tedy na úkor státního rozpočtu.

Od roku 2012 obce hospodaří s přebytkem v průměrné výši 18,7 mld. Kč, přičemž v loňském roce dosáhly přebytku 25,5 mld. Kč. Na svých bankovních účtech měly ke konci roku 2019 zůstatky ve výši až 215 mld. Kč, které se během letošního prvního čtvrtletí ještě zvýšily na 221,6 mld. Kč. V této souvislosti je nicméně nutné zdůraznit, že polovinu tohoto zůstatku drží 30 největších měst ČR, a zejména na nich bude záležet, zda tyto prostředky využijí rychle a efektivně na realizaci investičních projektů.

U krajů je situace podobná. Ty v roce 2016 vykázaly rekordní přebytek ve výši 12,7 mld. Kč, přičemž na konci roku 2019 hospodařily s přebytkem 5,8 mld. Kč. I krajům přitom rostly zůstatky na účtech. V roce 2019 činily 36 mld. Kč a během prvního čtvrtletí se zvýšily na 40,2 mld. Kč.

Územní samosprávy tak mohou bez obav realizovat rozvojové záměry předpokládané pro letošní rok. Je přitom důležité, aby do jejich financování zapojily své rezervy, které získaly nejenom díky rostoucím daňovým příjmům v minulých letech a i navyšováním jejich podílu na sdílených daních. Investice jsou motorem ekonomiky, proto se na nich musejí podílet také samosprávy.

Mohu Vás ujistit, že **jsme připraveni za tímto účelem podpořit rozpočty krajů, měst a obcí masivními dotacemi**. Jako ministryně financí jsem si vědoma, že nezadusit teď ekonomiku je zcela klíčové a proinvestiční přístup se nám všem nakonec vrátí.

Proto byl už 22. dubna Svaz měst a obcí ČR vyzván, aby ověřil stav projektů obcí ze zásobníku projektů národních dotačních programů i Integrovaného operačního programu z fondů EU v gesci Ministerstva pro místní rozvoj. Celková hodnota projektů na investice do rozvoje obcí, na které už nezbyly finanční prostředky, dosahuje cca 10 mld. Kč. Jde přitom o projekty pod stavebním povolením, které je možné realizovat okamžitě. I s ohledem na současnou situaci jsme připraveni na ně potřebné prostředky nalézt.

Zaznamenala jsem, že jako řešení je navrhována změna rozpočtového určení z vratky daně na retroaktivně nastavený příspěvek ze státního rozpočtu. Před takovým řešením důrazně varuji. Reálně by došlo k zastavení vyplácení kompenzačního bonusu do doby zajištění jeho rozpočtového krytí novelou zákona

o státním rozpočtu, zpochybnění toho, co již bylo vyplaceno a vzniku enormní právní nejistoty ohledně procesu přiznání kompenzačního bonusu.

Věřím, že nalezneme v této složité době dostatek solidarity a nebudeme komunikovat prostřednictvím dalších výzev a otevřených dopisů, nebudeme mezi obcemi vyvolávat zbytečnou paniku ohledně velkého krácení rozpočtů mnoha obcí, ale soustředíme se na rychlou a spravedlivou pomoc naší ekonomice. Právě to je nakonec tím jediným klíčem k zajištění perspektivy daňových příjmů nejen státu, ale i samospráv. A také k jistotě, že to vše společně zvládneme.

S úctou

Vážený pan

Mgr. František Lukl, MPA

předseda Svazu měst a obcí ČR

Vážený pan

JUDr. Stanislav Polčák

předseda celostátního svazu obcí Sdružení místních samospráv ČR

Na vědomí:

Ing. Andrej Babiš, předseda vlády ČR

Jan Hamáček, první místopředseda vlády a ministra vnitra

Ing. Klára Dostálová, ministryně pro místní rozvoj

hejtmané krajů a primátor hl. m. Prahy

primátoři statutárních měst

starostové obcí